

FUB

För barn, unga och vuxna
med utvecklingsstörning

Skolverket
Att. Carolina Wireskog
106 20 Stockholm

2012 11 29

Synpunkter på Skolverkets förslag till nya ämnes- och ämnesområdesplaner samt ämnen och kurser i programfördjupningar i gymnasiesärskolan (Dnr 2011: 1326)

Riksförbundet för Utvecklingsstörda Barn, Ungdomar och Vuxna (FUB) vill lämna följande synpunkter på Skolverkets förslag nya ämnes- och ämnesområdesplaner samt ämnen och kurser i programfördjupningar i gymnasiesärskolan (Dnr 2011:1326).

Allmänna synpunkter

Riksförbundet FUB ställer sig positiva till utvecklingsmöjligheterna inom den nya gymnasiesärskolan som de flexibla ämnes – och ämnesområdesplanerna öppnar för. Det är emellertid viktigt att de krav som ställs på eleven är rimliga samtidigt som de innebär utmaningar. Det är mycket viktigt att det omfattar alla elever i lika hög grad, även de som förutom utvecklingsstörning även har fler funktionsnedsättningar. Vi är väl medvetna om att detta ställer höga krav på lärare. Skolverket konstaterar också i sin konsekvensutredning att med de förväntningar som ställs på den nya gymnasiesärskolan och särskild utbildning för vuxna kan det innebära ökade behov av kompetensutveckling för lärare¹. I enlighet med svensk skollagstiftning² har eleverna rätt att utifrån sina förutsättningar utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. För att det ska bli verklighet vill Riksförbundet FUB starkt betona vikten av att investera i adekvat utbildning och då inte endast för lärare utan inte minst för rektorer.

---

¹ Konsekvensutredning avseende förslag till föreskrifter om ämnesplaner och ämnesområdesplaner i gymnasiesärskolan sid 2

² Skollagen kap 3 §3

Riksförbundet FUB är positiv till det arbetsplatsförlagda lärandet (APL) dock är vår erfarenhet att det ofta är svårt att hitta företag som kan erbjuda praktikplatser och vi vill därför uppmärksamma Skolverket på behovet av att kunna erbjuda kompetent handledning. Vår uppfattning är att detta är en grundläggande förutsättning för att det ska bli en välfungerande praktikperiod som uppfattas som en positiv erfarenhet av både elev och praktikplats och i förlängningen kan leda till arbetstillfälle.

Ämnes- ämnesområdesplaner

Ämnesplaner

Gymnasiesärskolans nationella program ska kunna ge utbildning av god kvalitet till elever som har olika grader av utvecklingsstörning. De kognitiva svårigheterna hos de enskilda eleverna kommer i hög grad att variera. FUB anser därför att det är fundamentalt att gymnasiesärskolan kan anpassa utbildningen så att eleverna erbjuds så relevanta kunskaper som möjligt. Vi tänker då inte bara på de teoretiska och praktiska kunskaperna utan i lika hög grad på de färdigheter eleverna behöver för att kunna leva ett rikt och värdigt liv. Skolan ska ge förutsättningar för att eleven ska kunna vara huvudpersonen i sitt eget liv.

Målsättningar med nya gymnasiesärskolan är att eleverna ska ges en god grund för yrkesverksamhet, fortsatta studier, personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet³. FUB vill därför betona vikten av att lära i det praktiska handlandet, en form av "livskunskap". Det handlar om att få träna sådant som elever med utvecklingsstörning inte utvecklar av egen kraft, såsom sociala förhållningssätt, personlig hygien, samtalsregler, vardagssituationer, konflikthantering och samlevnad. Just dessa färdigheter är de som presumtiva arbetsgivare har uppgivit är så viktiga för att kunna fungera väl på en arbetsplats⁴. Vi tror oss förstå att intentionen är att det ska genomsyra hela utbildningen men vi saknar ändå att det tydligt framgår av samtliga ämnesplaner. Även om vi är medvetna om att beslut är fattat anser FUB att detta ämne är så viktigt att det bör finnas som ett gymnasiesärskolegemensamt ämne annars är, vår bedömning, risken alltför stor för att denna viktiga kunskap inte blir likvärdig inom gymnasiesärskolan. Ett alternativ är att skapa förutsättning för huvudmannen att kunna fatta beslut om obligatorium genom att ämnet utgör en programfördjupning inom gymnasiesärskolestrukturen.

---

³ Den framtida gymnasiesärskolan - en likvärdig utbildning för elever med utvecklingsstörning sou 2011:8 sid 193

⁴ Den framtida gymnasiesärskolan - en likvärdig utbildning för elever med utvecklingsstörning sou 2011:8 sid 241

Ämnesområdesplaner

Riksförbundet FUB anser att det är positivt att ämnesområdesplanerna ger utrymme för elevens individuella utveckling. Möjligheten att även elever med mer omfattande utvecklingsstörning ska ges utmaningar är utmärkt. För att dessa möjligheter ska komma eleverna tillgodo anser Riksförbundet FUB att det förutom god kompetens, vilket vi tidigare nämnt, krävs en handledning för lärare och rektorer. Vi vill även se att den grundläggande tanken om flexibilitet som präglar gymnasiesärskolereformen i övrigt också avspeglas i tillämpningen av det centrala innehållet i ämnesområdesplanerna. Därför anser vi att formuleringen ”Undervisningen i ämnesområdet ska behandla följande innehåll” omformuleras till ”...bör/kan behandla följande områden.” Detta skulle skapa utrymme för läraren att anpassa utbildningen för den enskilde eleven.

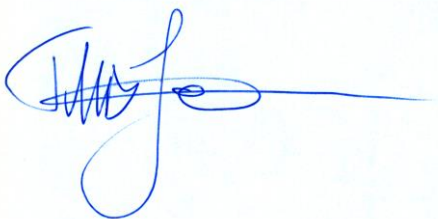
Från FUB:s sida vill vi även när det gäller ämnesområdesplanerna se tydliga och konkreta inslag av livslärande (se avsnittet ovan). För målgruppen bör det livslånga lärandet ständigt vara närvarande och FUB vill kraftigt betona hur viktigt det är att detta ingår i deras utbildning.

Vilka ämnen och kurser får ingå i programfördjupningar för de nationella programmen

Riksförbundet FUB har valt att inte lämna någon synpunkt i denna del.

Stockholm som ovan

För Riksförbundet FUB

Thomas Jansson
Förbundsordförande